

De bruine dwergmeerval

De bruine dwergmeerval (*Ameiurus nebulosus*) is een redelijk zeldzame exotische vissoort in Nederland. Het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort beslaat Noord-Amerika van Zuid-Canada tot aan Florida. Hierbuiten is de bruine dwergmeerval wijd geïntroduceerd in Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Azië en Europa. De soort wordt in Nederland niet vaak aangetroffen, er zullen weinig mensen zijn die er eentje met hun schepnet gevangen hebben. Toch komt de bruine dwergmeerval al meer dan 100 jaar in ons land voor. Reden genoeg om de bruine dwergmeerval eens bij de kop

te pakken en kop en staart te geven.

Uit de oude doos

Als we de Levende Natuur uit 1906 er op naslaan dan blijkt dat de dwergmeerval rond 1900 al een bekende vissoort in Nederlands water was. De soort werd veelvuldig uitgezet. "Eigenlijk is dit vischje niet uitheemsch meer; 't is al sedert dertig jaar (1887) in Duitschland gepoot" en 't breidde zich daar uit. In de laatste jaren zijn deze dwergmeervallen (*Amiurus nebulosus*) bij massa's in onze rivieren en plassen uitgezet door de Heidemaatschappij, tot bevolking van ons verarmd vischwater." [De Levende Natuur, 1906] De

aquariumhandel en kweek van de destijds ook wel Dwergwels genaamde exoot lijkt een belangrijke verklaring te zijn voor de tegenwoordige verspreiding van de soort zo blijkt ook uit Natura 1949. "Als jongens hadden wij een jaar of dertig geleden regelmatig Noordamerikaanse dwergmeervalletjes in ons aquarium. Zij werden speciaal terwille van de aquariumhouders geïmporteerd, -terwijl de Nederlandse Heide-maatschappij de teelt ervan ter hand nam. Volgens Looyen (in Ringers' album Flitsende Vinnen) komen deze dieren nu ook al verwilderd voor in beken in de buurt van de viskwekerijen. Vandaar dus

naar alle waarschijnlijkheid de vangsten bij Eindhoven." [Natura, 1949]

Huidige verspreiding

Bruine dwergmeerval is met name in de zuidwestelijke helft van Nederland aangetroffen met zwaartepunten in Limburg, Noord-Brabant en rond Amsterdam (zie verspreidingskaartje). De soort lijkt zich definitief in Nederland gevestigd te hebben. Waarschijnlijk gaat het om nazaten van de uitzettingen in het begin van de vorige eeuw. Op het kaartje is ook te zien dat de soort zich niet sterk heeft uitgebreid. Zeker gezien het feit dat deze vis al een eeuw in Nederland voorkomt.

(Foto: Jelger Herder)

Opgelet!

Waarnemingen van exotische vissoorten in Nederland zijn van groot belang voor het in kaart brengen van de verspreiding van deze dieren en het inschatten van eventuele risico's voor inheemse fauna. De bruine dwergmeerval komt inmiddels al meer dan een eeuw in Nederland voor en lijkt zich redelijk te beperken in zijn verspreiding. Er blijft ook na 100 jaar nog relatief veel onbekend over het voorkomen van deze vissoort in Nederland. Reden genoeg om iedereen te vragen goed op te letten op het voorkomen van deze soort in Nederlandse wateren. Kom je deze of andere exoten tegen geef hem dan door via telmee.nl of waarneming.nl.

Bruine dwergmeerval (Foto: Paul van Hoof)

Plakplaatje van de Dwergwels uit het plaatjes album Flitsende Vinnen Uitgegeven door Ringers Cacao- en Chocolade Fabrieken (1934)

Het verspreidingsgebied rond Amsterdam lijkt te zijn afgenomen. In Limburg en Noord-Brabant handhaaft de soort zich in de bekende gebieden. In het rivierengebied zijn er meer waarnemingen, dit kan een effect zijn van de toegenomen monitoringsintensiteit in 1995.

Ecologie

De bruine dwergmeerval prefereert voedselrijke stilstaande wateren en poelen in de overstromingsvlakten van laaglandrivieren en kan zo'n negen jaar oud worden. De soort is goed bestand tegen een hoge zuurgraad, lage zuurstofgehalten, waterverontreiniging en troebel water. Hij verblijft overdag in nauwe schuilplaatsen en gaat in de avond en nacht op zoek naar voedsel. Het dieet bestaat uit muggenlarven, watervlooien, waterkevers, en kleinere vissen die opgespoord worden met behulp van het zeer gevoelige zijlijnorgaan en de lange bekdraden. Het zintuigenstelsel van de bruine dwergmeerval is bijzonder met

zeer goed ontwikkelde smaak- en geurzintuigen en een gehoorbereik dat gelijk is aan dat van mensen. Daarnaast is de soort erg gevoelig voor elektriciteit. De dieren worden na 2 jaar geslachtsrijp. De voortplanting geschiedt bij watertemperaturen boven de 15 graden. De soort zoekt hiervoor ondiepe plaatsen op en maakt een nest onder boomwortels of ander schuilmateriaal. De ouderdieren vertonen nestzorg waarbij de eieren worden beschermd en voorzien van vers water. De eieren komen na 6 tot 9 dagen uit. De larven en juveniele dieren zwemmen gedurende de eerste zomer in dichte scholen aan het wateroppervlakte.

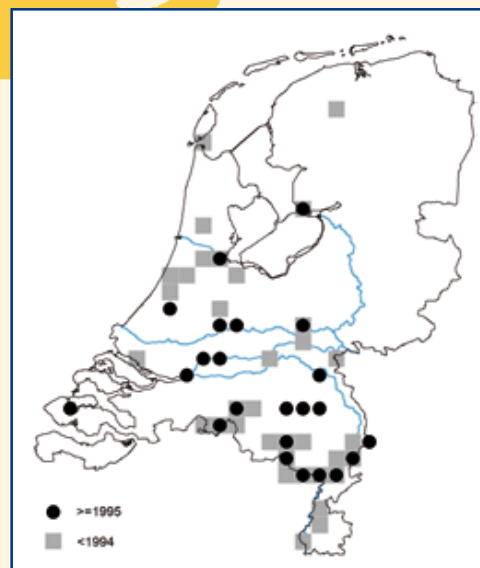
Herkenning

De bruine dwergmeerval vertoont sterke gelijkenis met de zwarte dwergmeerval (*Ameiurus melas*). De twee soorten worden vaak verward, waardoor de exacte verspreiding onbekend is. Dwergmeervallen voelen

glad aan en de schubben zijn niet zichtbaar. Het lichaam is donker en de buik is licht gekleurd (wittig). Bij de bruine dwergmeerval is de achterzijde van de voorste borstvinstraal sterk getand. Er is geen lichtgekleurde band aanwezig aan de basis van de staartvinstralen. Bij

zwarte dwergmeerval is de achterzijde van de voorste borstvinstraal niet sterk getand. Het vinvlies van anaal- en staartvin is zwart gekleurd en contrasteert met de lichtgekleurde vinstralen.

Arthur de Bruin

Verspreidingskaart bruine dwergmeerval